

Täysistunto

Keskiviikko 29.4.2026 klo 14.02—20.36

10. Hallituksen esitys eduskunnalle uudeksi alueidenkäyttölainsiksi ja laeiksi eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 70/2026 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ympäristövaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan ja maa- ja metsätalousvaliokunnan on annettava lausunto. — Keskustelu alkaa. Ministeri Multala, esittelypuheenvuoro, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.39 **Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala** (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Tässä nyt pitkään valmisteltu kokonaisuudistus vanhasta maankäyttö- ja rakentamislainista etenee tällä kertaa nyt alueidenkäyttölain osalta. Alueidenkäyttölakihan on aivan todella merkittävä kokonaisuus alueidenkäytön suunnittelun puolesta.

Tämä on todellakin ollut pitkä prosessi. Aiemmin tässä prosessin aikana on eriytetty rakentamisen osuus rakentamislainsiksi, ja siinä yhteydessä maankäyttö- ja rakennuslain nimi muutettiin alueidenkäyttölainsiksi. Nyt tämä alueidenkäyttöä eli siis käytännössä kaavoitusta, valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita ja merialuesuunnittelua koskeva kokonaisuus säädetäisiin omaksi laiksi eli uudeksi alueidenkäyttölainsiksi. Maankäyttö- ja rakennuslaissa olleet ja nykyisin voimassa olevassa alueidenkäyttölainsissa olevat loput säännökset, jotka koskevat muun muassa kuntien maapolitiikkaa ja kaavojen toteuttamista, on tarkoitus eriyttää omiksi laeikseen, yhdyskuntarakentamis- ja kehittämislaeiksi. Hallituksen on tarkoitus antaa näitä koskevat esitykset vielä tällä hallituskaudella.

Uudessa alueidenkäyttölainsissa kaavoituksen toimivista peruseriaaiteista pidetään kiinni. Jo vuoden 1958 rakennuslaissa omaksuttu alueidenkäytön suunnittelujärjestelmän kolmiportainen hierarkia ei muutu, eli maakuntakaavat ovat jatkossakin yleispiirteisin kaava-muoto ja kunnat laativat yleiskaavoja ja asemakaavoja. Kunnilla on edelleen keskeinen ja ratkaiseva rooli kaavoituksessa. Hallitusohjelman mukaan alueidenkäyttölain uudistuksen tavoitteena on muun muassa edistää kaavoituksen sujuvuutta, hyvää elinympäristöä, kaupunkien ja kuntien kasvua, alueiden elinvoimaisuutta, yritysten kilpailukykyä sekä Suomen houkuttelevuutta investointikohteena.

Maakuntakaava rajattaisiin koskemaan vain valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittäviä asioita, ja myös maakuntakaavan ohjausvaikutuksia rajattaisiin. Myös vähittäiskaupan suuryksiköitä koskevaa sääntelyä kevennettäisiin ja kaavojen sisältövaatimuksia päivitetäisiin. Lakiin lisättäisiin säännökset maanomistajan oikeudesta tehdä kaavoitusaloite. Lisäksi edistettäisiin niin sanottua kumppanuuskaavoitusta, kun säädetäisiin kun-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 44/2026 vp

nan mahdollisuudesta antaa asemakaavaa tai yleiskaavaa koskeva ehdotus maanomistajan valmisteltavaksi. Lakiin lisättäisiin myös suurimpien kaupunkiseutujen eli niin sanottujen MAL-kaupunkiseutujen yhteistyövelvoitteita koskevat säännökset. Asemakaavan ja yleiskaavan yhteiskäsittely tehtäisiin mahdolliseksi, ja kaavoitusmenettelyä koskevia säännöksiä yksinkertaistettaisiin.

Laissa olisi uutena välineenä aurinkovoiman rakentamista ohjaava yleiskaava. Samalla aurinkovoiman rakentamisen sääntelyä selkeytettäisiin ja yhdenmukaistettaisiin myös rakentamislain muutoksella siten, että pinta-alaltaan vähintään 50 hehtaarin kokoisen aurinkovoimalan rakentaminen edellyttäisi aina aurinkovoimayleiskaavaa tai asemakaavaa. Täten siihen tulisivat nämä niin sanotut normaalit osallistumismenettelyt ja nähtävilläolot, kuten muussakin kaavoituksessa ja maankäytössä on tapana.

Tuulivoimaloiden rakentamista ohjaava yleiskaava on jo ollut voimassa olemassa olevassakin laissa, mutta nyt tuulivoimaloiden sijoittumista selkeytettäisiin uudella vähimmäisetäisyysääntelyllä. Tuulivoimaloiden etäisyyden asutukseen ja asuinrakennuspaikkoihin olisi oltava vähintään 1,25 kilometriä, ellei tuulivoimayleiskaavaa laadita alueelle, joka on maakuntakaavoituksessa jo osoitettu tuulivoimaloiden alueeksi. Etäisyysääntelystä voisi kuitenkin poiketa asuinrakennuspaikkojen omistajien suostumusmenettelyllä.

Tuulivoimaa ja aurinkovoimaa koskevien säädösmuutosten tarkoituksena on vahvistaa puhtaan energian investointien sosiaalista hyväksyttävyyttä mahdollistaen edelleen laajat investoinnit.

Kaavoitusprosesseja sujuvoitetaan myös rajaamalla valitusoikeutta. Muutoksenhakuoikeus asemakaavan hyväksymistä koskevasta päätöksestä rajattaisiin yleiskaavan mukaisissa asemakaavoissa asianosaisiin. Yhteisöille säädettäisiin muistutusvelvoite asemakaavoissa valitusoikeuden käyttämisen edellytykseksi.

Kaavojen toteuttamisesta annettuun lakiin lisättäisiin säännökset metsätalouden harjoittamisen rajoitusta koskevasta korvauksesta. Näin vahvistetaan maanomistajan oikeuksia. Maanomistajalla olisi tietyissä tilanteissa oikeus saada kunnalta korvaus, jos asemakaavan tai yleiskaavan kaavamääräys rajoittaa metsätalouden harjoittamista siten, että siitä aiheutuu vähäistä suurempi taloudellinen menetys.

Arvoisa puhemies! Odotan tästäkin esityksestä toivottavasti kohtuullisen vilkasta keskustelua mutta erityisesti sujuvaa käsittelyä täällä eduskunnassa, koska tälläkin on osaltaan merkityksensä siinä, että voimme sujuvoittaa kuntien kaavoitusta ja siten mahdollistaa Suomeen myös erilaisia uusia investointeja, olivat ne sitten yritysten investointeja tai vaikkapa uutta asuinrakentamista. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mikkonen poissa. — Edustaja Garedeu.

17.45 Kaisa Garedeu ps: Arvoisa puhemies! Tuulivoimaloille tulee vihdoin suojaetäisyys. Nyt säädetään uusi alueidenkäyttölaki, johon sisällytetään kauan kaivattu kansallinen etäisyysvaatimus tuulivoimaloiden ja asutuksen välille. Etäisyyspäätöksen mitta oli valitettavasti pettymys ja kompromissi. Perussuomalaiset ainoana hallituspuolueena ymmärsi sen merkityksen ja vaati siitä pidempää. Kansallinen etäisyysvaatimus saatiin siis perussuomalaisten ansiosta viimein lakiin, mutta ei ihan sellaisena, jota alun perin vaadimme, riittävän pitkänä. Lopullisessa, nyt käsiteltävässä hallituksen esityksessä vaadittava minimietäisyys on 1,25 kilometriä. Vielä luonnosversiossa ennen lausuntokierrosta etäi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 44/2026 vp

syydeksi oli ehdotettu kahdeksan kertaa pyyhkäisykorkeus, mikä olisi ollut hieman pidempi välimatka, vähän alle tai vähän yli kaksi kilometriä voimalasta riippuen.

Omassa toimenpideoitteessani etäisyydeksi ehdotetaan kymmenen kertaa pyyhkäisykorkeus tai minimissään kaksi ja puoli kilometriä, eli kaksinkertaista mittaa tästä esityksestä. Pyyhkäisykorkeus tarkoittaa sitä korkeutta, mihin voimalan lavat korkeimmillaan ulottuvat. Suojaetäisyyden linkittäminen voimalan pyyhkäisykorkeuteen ottaisi huomioon voimaloiden koko ajan kasvavan korkeuden. Tällä hetkellä suuret tuulivoimalat ovat noin 200 metriä korkeita, mutta suunnitteilla on jopa 300-metrisiä jättiläisiä. Kahden ja puolen kilometrin suojaetäisyys ehdotus perustuu myös eurooppalaisiin tutkimuksiin, joiden perusteella voimalan etäisyys vaikuttaa negatiivisesti kiinteistön arvoon erityisesti 2,5–3 kilometriin saakka. Pidemmälle suojaetäisyydelle olisi siis ollut erittäin vahvat perusteet. Surullista, että niitä ei nyt kuunneltu.

Erittäin tärkeä seikka on, että kunnille jätetään edelleen jatkossakin vapaus päättää pidemmästä etäisyydestä tai kieltää tuulivoiman rakentaminen kokonaan. Kuntapäätäjillä on nyt siis suuri vastuu varmistaa omien kuntalaistensa oikeuksien toteutuminen tässä asiassa. Kunnat ovat siis jo aiemminkin saaneet tehdä omia linjauksiaan vähimmäissuojaetäisyyksistä. Suurimmassa osassa kuntia se on kaksi kilometriä, Evijärvellä jopa järkevä neljä kilometriä, joka on tosi hyvä. Näistä ei nyt kannata lähteä yhtään peruuttelemaan, vaan pitää rohkeasti kiinni laajemmista suojavyöhykkeistä, koska tuulivoiman haittavaikutukset eivät todellakaan rajoitu siihen, että kiinteistöjen arvo laskee.

Massiiviset tuulivoimalat näkyvät ja kuuluvat kauas ja vaikuttavat niin ihmisiin, eläimiin kuin ympäristöönkin. Tuulivoiman tuottama ääni on laajakaistaista ääntä. Korvin kuultavan äänen lisäksi se sisältää myös pieniä taajuuksia ja infraääniä. Pyörivien lapojen aiheuttama ääni voi häiritä lähellä asuvien unta, vähentää asukkaiden viihtyvyyttä ja aiheuttaa huolia mahdollisista terveysvaikutuksista.

Arvoisa puhemies! Alueidenkäyttölain tuulivoimaa koskevilla muutoksilla tavoitellaan hallitusohjelman mukaista tuulivoiman hyväksyttävyyden vahvistamista. Etäisyyden säättäminen oli tärkeä askel oikeaan suuntaan, mutta pidemmällä etäisyysvaatimuksella tavoitteeseen oltaisiin päästy paremmin. Kuitenkin tässä hallituksen esityksessä on paljon hyvää. Suomeen tulee joka tapauksessa nyt yksi Euroopan kireimmistä sääntelyistä. Etäisyysvaatimuksen myötä tuulivoimaloiden etäisyys kasvaa 50 prosentilla nykyisin keskimäärin toteutuneesta 800 metristä. Ympäristövaikutuksen arviointivelvollisuuden rajaa suunnitellaan laskettavaksi kymmenestä viiteen voimalaan. Lisäksi maisemavaikutusten huomioimista vahvistetaan. Onneksi perussuomalaiset ovat hallituksessa muistuttamassa, että suomalaisten etu on laitettava myös ulkomaisten tuulivoimayritysten tuottohaaveiden edelle. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hänninen.

17.50 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Alueidenkäyttölain uudistus on myös turvallisuuspoliittinen ratkaisu. Pohjoisessa Suomessa maankäyttö ei ole vain kaavoitusta, vaan se on huoltovarmuutta, rajaturvallisuutta ja koko maan kriisinsietokykyä. Siksi pohjoinen Suomi on myös keskeinen osa Suomen energiaomavaraisuutta. Tuulivoima, aurinkovoima ja muut yhteiskunnan kriittiset rakenteet rakentuvat siellä alueille, joilla etäisyydet ovat pitkiä ja luonto vahvasti läsnä. Tämä esitys tuo vihdoin selkeät pelisäännöt, joiden

Pöytäkirjan asiakohta PTK 44/2026 vp

mukaan kunnilla säilyy päätösvalta, mutta myös valtakunnalliset turvallisuustarpeet energiaverkoissa, liikenteessä ja maanpuolustuksessa on otettava kaavoituksessa vakavasti.

Arvoisa puhemies! On tärkeää, että uusi laki tunnistaa Pohjois-Suomen todellisuuden. Harva asutus, pitkät huoltoketjut ja rajojen läheisyys edellyttävät järkevää ja ennakoitavaa maankäyttöä. Huoltovarmuus ei synny paperilla vaan toimivista teistä, junaradoista, sähköverkosta ja paikallisesta hyväksyttävyydestä.

Pidän välttämättömänä, että uusiutuvan energian rakentaminen etenee hallitusti ja turvallisesti. Selkeät etäisyysäännöt tuulivoimalle ja aurinkovoiman ohjaaminen oikeille alueille vahvistavat sekä hyväksyttävyyttä että investointivarmuutta.

Arvoisa puhemies! Tämä laki antaa kunnille työkalut ja vastuuta mutta myös velvoitteen katsoa kokonaisuutta. Pohjoisen näkökulmasta se on oikein. Päätökset tehdään lähellä, mutta Suomen turvallisuus edellä. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

17.53 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Erittäin mielenkiintoinen lakipaketti tässä on käsissä. Tässä on sivuja kohtuullisen paljon. Tätä lakipakettia itse olen päässyt käsittelemään myös Kuntaliiton ja kaupungin eri yhteyksissä, ja täytyy sanoa, että sinänsä nämä suuntaviivat, mitä tässä on — säilytetään kolme kaavatasoa ja maakuntakaavan roolia hie-man laskettaisiin — ovat olleet myöskin se tavoite, ja tässä se näyttää toteutuvan. Se liittyy siihen, että saadaan tätä kaavoitusta nopeutettua kokonaisuudessaan. Muutenkin on tämä perustavoite täällä, että kaavarakenteita ja kaavoja pystyttäisiin synnyttämään nopeammin kuin tänä päivänä tehdään. Siinä mielessä tämä kokonaisuus palvelee kohtuullisen hyvin sitä suuntaa, mitä tässä on tehty.

Kaiken kaikkiaan tämän osalta täällä on hyviä näkökohtia, mutta tässä kuitenkin kuntien kannalta on semmoinen huoli, että nyt tätä kaavoitusmonopolia, joka on kunnan tärkein työkalu, kun se kehittää omaa kuntaansa, hiukan koko ajan riudutetaan erilaisilla toimenpiteillä ja annetaan näitä kaavantekomahdollisuuksia myös muille, ja sitten tulee sitä velvoitetta, minkä taseisia kaavoja niistä sitten syntyy, ja ne kelpoisuusvaatimukset ja muut pitäisi saada sillä tavalla hoidettua. Tämä ei ole ihan yksiselitteinen, mitä tässä tapahtuu nytten näitten osalta. Ymmärrän, että siellä halutaan myöskin tätä puolta tehdä, mutta se kaavamopolin merkitys on niin iso, että sitä ei pitäisi riuduttaa näissä missään toimenpiteissä.

Valitusoikeutta jonkin verran rajoitetaan. Täälläkin oli lakiesitys, joka jätettiin viime viikolla valitusoikeudesta kuntien osalta ja jota nyt ministeriössä valmistellaan. 136 edustajaa allekirjoitti semmoisen lakiesityksen, että kun kaava on tehty ja tontti jaetaan, niin siitä tontin jaosta ei voisi valittaa muut kuin ne asianosaiset, jotka ovat olleet siinä mukana.

Eli kyllä tällä alueella on vielä kehitettävää, ja tämä alueidenkäyttölaki vie sitä siihen suuntaan, mutta nämä kysymykset huolettavat.

Sitten on sellaisia kysymyksiä, arvoisa rouva puhemies, jotka mietityttävät, kun katsotaan tätä lakipakettikokonaisuutta. Se liittyy tuohon äskeiseenkin aiheeseen, missä puhuttiin tästä energiaomavaraisuudesta ja muusta. Erityisesti kiinnostaa tämä kaavoituksen raja aurinkoenergian osalta. Alueet pitää kaavoittaa, jos ne ovat suurempia kuin 50 hehtaarin kokoisia. Toisaalta nähdään, että tänä vuonna taitaa olla niin, että aurinkoenergiaa rakennetaan enemmän kuin tuulivoimaa, koska tuulivoiman tilanne on sellainen, että sähkön hinta ei ole sellainen, että sitä kannattaisi nyt tehdä, ja sitten tasausjärjestelmiä ei ole riit-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 44/2026 vp

tävästi, ja sen osalta vielä puutteita on. Tämän aurinkoenergian osalta tuotannollis-taloudellinen raja vaatisi, että ne alueet olisivat vähän isompia kuin 50 hehtaaria. Niiden pitäisi olla isompia. Toimijat itse puhuvat 120 hehtaarista, joka silloin toisi sellaisen alueen. Kun katsotaan niitä aurinkovoimaloita, jotka tuolla ovat, niin ne ovat yleensä semmoisilla jätömailla ja sellaisissa tilanteissa, joissa muuta käyttöä niillä ei ole niinkään paljon. Tässä mielessä kyllä täällä jatkokäsittelyssä miettsin, pitäisikö tuon rajan olla korkeampi.

Arvoisa rouva puhemies! Myös tuulivoiman osalta tämä raja, 1 250 metriä, Itä-Suomesta saadun selvityksenkin mukaan rajaa niitä tuulivoimahankkeita, joita me erityisesti Itä-Suomeen tarvittaisiin. Tässäkin on semmoinen tilanne, että sitä rajakokoa, mitä tässä nyt on ajateltu, pitäisi vielä miettiä, mutta se ei ole siellä tärkein syy siihen, miksi ne eivät etene. Siellä on varmaan muitakin syitä sen osalta.

Eli täällä on paljon hyvää ja paljon sellaista kokonaisuutta, jota sietää viedä eteenpäin, mutta joitain kohtia vielä pitää harkita. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kallio.

17.58 Vesa Kallio kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tämän esityksen tavoitteena on hallituksen mukaan saattaa päätökseen maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistuksen alueidenkäyttöä koskeva osuus. Käytännössä keskushallinnon otetta maankäytöstä vahvistetaan. Kun esitystä arvioidaan lausunnonantajien näkemysten perusteella, kuten eduskunnan oikeusasiamies, kunnat, maakuntaliitot ja tuulivoimarakentajat, voidaan päätyä muun muassa seuraavanlaisiin johtopäätöksiin: kaavoitusta ja rakentamista koskeva sääntely eriytetään neljään eri lakiin, se heikentää sääntelyn selkeyttä, ennakoitavuutta ja johdonmukaisuutta, maakuntakaavan merkitystä vähennetään, kuntien itsehallintoa rapautetaan ja erityisesti uusiutuvan energian rakentamisen byrokratiaa kasvatetaan. Esityksessä on paljon yhtymäkohtia hallituksen hankintalakiesityksen kanssa. Retoriikka ei aivan kohtaa todellisuuden kanssa. Kunnille tulee lisää byrokratiaa ja kustannuksia, joita ei kompensoida.

Arvoisa puhemies! Esityksen mukaan sen keskeinen tavoite on selkeyttää alueidenkäytön ohjausta siten, että kaavoitus tukee hyvän elinympäristön muodostumista, kuntien ja kaupunkiseutujen kasvua sekä alueiden elinvoimaa. Tavoitteena on myös parantaa Suomen houkuttelevuutta investointikohteena ja vahvistaa yritysten kilpailukykyä. Uudistuksella pyritään edistämään kestävä kehitystä kaikilla osa-alueilla ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti. Myös ilmastonmuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen sekä luontokadon torjuminen on kytketty aiempaa vahvemmin osaksi alueidenkäytön suunnittelua. Samalla tähdätään siihen, että osallistumisoikeudet toteutuvat ennakoivasti ja rakentavasti ja että maanomistajan oikeudet ja velvollisuudet ovat sääntelyssä selkeitä ja oikeasuhtaisia.

Voidaan kuitenkin perustellusti kysyä, miksi kaikkien näiden tavoitteiden vastaisesti rakentamisesta tehdään monimutkaisempaa, byrokraattisempaa ja kalliimpaa. Miksi laaditaan lainsäädäntöä, jonka seurauksena hallitus tekee Suomesta entistä riippuvaisemman ulkomailta tuotavasta fossiilisesta energiasta?

Arvoisa puhemies! Esityksen perusteella sillä arvioidaan olevan laajasti taloudellisia, ympäristöllisiä ja yhteiskunnallisia vaikutuksia. Tässä kohtaa, kun tämä ”taloudellinen” on mainittu ja se on selkeästi yksi keskeinen tekijä tässä, teenkin esityksen, että tästä pyydetään lausunto myös talousvaliokunnalta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 44/2026 vp

Taloudellisesti uudistuksen arvioidaan parantavan investointien ennakoitavuutta ja vähentävän hallinnollista taakkaa erityisesti pitkällä aikavälillä. Lausunnonantajista ainakin kunnilla ja teollisuudella oli tästä varsin erilainen näkemys.

Kuntien osalta tavoitteena on kaavaprosessien tehostuminen ja kustannusten hallinta. Käytännössä yhden lain sijaan jatkossa on kuitenkin neljä lakia, ja kustannukset kasvavat. Kaavojen sisältövaatimusten päivittäminen vahvistaa luonnon monimuotoisuuden ja ilmastotavoitteiden huomioon ottamista, käytännössä kuitenkin jatkossa ei enää paikallisia olosuhteita oteta huomioon, vaan kaikkialla pitää toimia samalla tavalla. Kaupunkiseutujen maankäytön, asumisen ja liikenteen suunnittelun yhteensovittaminen saa aiempaa vahvemman oikeudellisen perustan, mikä tukee eheää yhdyskuntarakennetta. Eheä yhdyskuntarakenne tarkoittaa suomeksi keskittämistä.

Arvoisa puhemies! Lausunnonantajien huoli kohdistuu siihen, että esitys kaventaa kuntien ja maakuntien itsehallintoa, lisää hallinnollista taakkaa ja ohjaa alueidenkäyttöä jäykällä ja vaikeaselkoisella tavalla ilman riittäviä vaikutusarvioita. Esitys heikentää kuntien kaavoitusmonopolia ja alueellista harkintavaltaa, juuri niitä asioita, joita on tuotu lukuisia kertoja esille lukuisten muiden hallituksen esitysten eduskuntakäsittelyssä ja myös EU-asioiden osalta. Miksi nyt mennään eri suuntaan?

Lausunnoissa kritisoidaan myös valtion ohjauksvallan vahvistumista erityisesti valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteuttamiseen liittyvien määräaikaisten, pakkokeinojen ja uhkasakkojen kautta, ja niitä pidetään osin jopa perustuslaillisesti arveluttavina. Kunnille ja maakunnan liitoille voi syntyä velvoite viedä kaavoitus läpi määräajassa ilman todellista mahdollisuutta vaikuttaa kaavan sisältöön, mikä on ristiriidassa kunnallisen ja maakunnallisen itsehallinnon kanssa. Keskushallinnon vallan vahvistaminen vaikuttaa olevan läpimenevä teema tässäkin hallituksen esityksessä, kuten se on kutakuinkin kaikilla muillakin hallinnonaloilla. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Perholehto poissa. — Edustaja Pitko.

18.03 Jenni Pitko vihr: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelemme yhtä tämän eduskuntakauden ja hallituskauden merkittävintä lakipakettia. Alueidenkäyttölakia on yritetty uudistaa pitkään. Sitä valmisteltiin viime kaudella, ja muistaakseni tämä hanke laitettiin käyntiin sitä edellisellä eli Sipilän kaudella. Ehkä yleiskuvana tästä muutoksesta on se, että itse asiassa tähän isoon alueiden suunnittelujärjestelmäänhan esitetään loppujen lopuksi aika vähän rakenteellisia muutoksia. Mielestäni se kertoo sitä, että meidän kaavajärjestelmä, tämä suunnittelujärjestelmä, on itse asiassa todella vahva, ja vaikka sitä on haastettu ja siihen on erilaisia mallejakin esitetty, niin nykytila on kuitenkin se, mihin tässäkin tilanteessa on palattu. Itse tuen sitä johtopäätöstä siksi, että tämä on nimenomaan vahva järjestelmä, mitä kannattaa mieluummin vahvistaa, parantaa kuin kokonaan myllätä uusiksi.

No, tässä toki esitetään kuitenkin tämmöisiä ihan merkittäviäkin muutoksia muun muassa maanomistajien oikeuksiin tai kaavojen ohjaavuuteen liittyen. Osaa niistä voi ajatella järkevänä sujuvoittamisena, osaa taas pidän vaikeina, kunnan kaavamonopolia haastavina esityksinä, ja tulen tarkkailemaan sitten valiokuntakäsittelyssä, minkälaista palautetta ne tulevat saamaan.

Sinänsä pidän järkevänä myös, että talousvaliokunnalta pyydetään lausunto, joten kannatan tuota edustaja Kallion esitystä siitä. Kun me puhumme tästä kaavajärjestelmästä, niin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 44/2026 vp

se on itse asiassa konkreettinen osa meidän koko investointiympäristöä, miten yksityiset investoijat haluavat Suomeen investoida, minkälainen luvitusjärjestelmä meillä on.

Sitten erityisesti nämä uusiutuvan energian hankkeisiin esitetyt uudet etäisyysvaatimukset ja pinta-alarajat voivat myös olla merkittäviä esteitä niiden toteutumiselle. Ajattelinkin tämän loppupuheenvuoroni käyttää niihin.

Hallitus nyt siis esittää tuulivoimalle 1,25 kilometrin minimietäisyyttä. Tämähän tulee tarkoittamaan merkittävälle osalle kehitteillä olevista hankkeista niitten muuttumista toteutuskelvottomiksi. Suomen uusiutuvat ry arvioi, että jopa 40 prosenttia nyt kehitteillä olevista tuulivoimahankkeista ei pystyisi toteutumaan, jos tämä laki muutetaan. Kyse on siis miljoonan, jos ei miljardin investoinneista, mitä me tietenkin erittäin paljon Suomeen tarvitsisimme. Varsinkin kun peilaan tätä keskustelua äsken keskustelussa olleeseen KAI-SU-ilmastosuunnitelmaan ja siihen puheeseen, miten ilmastopolitiikka on elinkeinopolitiikkaa, niin tällaisten esteiden rakentaminen uusiutuvan energian tielle on käsittämätöntä, kun Suomen vahvuus näiden investointien toteutumisessa nyt ja tulevaisuudessa on nimenomaan puhdas ja edullinen sähkö.

Itse ihmettelen tätä lähestymistapaa ylipäänsä. En tiedä, mihin tällä pyritään. Onko tämä ympäristövaikutusten vai sosiaalisen oikeudenmukaisuuden tavoittelua? Ainakin ympäristön kannalta jos ajatellaan, tällainen ei ole järkevää. Se tulee ohjaamaan tuulivoimaa pois rakennetuilta alueilta eli sieltä, missä on jo nyt sitä infrastruktuuria ja ehkä myös vähemmän säilytettävää luontoa, keskelle metsiä eli kauas asutuksesta ja jopa erämaa-alueille. Tämä ei todellakaan siis palvele sitä, että me saisimme energiantuotantoa tänne Etelä-Suomeen, mihin me erityisesti sitä tarvitsisimme nykyisen sähköverkon vakauttamisen kannalta, vaan se tulee lisäämään painetta Itä- ja Pohjois-Suomeen. Itä-Suomen ongelmat me tiedämme, eli tuulivoima tulee jatkossa ohjautumaan yhä vahvemmin Pohjois-Suomeen, vaikka esimerkiksi jo nyt Pohjois-Pohjanmaalla, jossa itse asun, on yli 40 prosenttia tuulivoimaloista. Näkisin, että sosiaalisen hyväksyttävyyden kannalta olisi tärkeää, että tuulivoimaa voisi sijaita kaikkialla Suomessa eivätkä sen haitat sitten myöskään samoille ihmisille heidän elinympäristönsä kohdistuisi, mutta myöskin luontovaikutusten kannalta tämä raja on käsittämätön.

Aurinkovoimaloille esitetään myös tämmöistä 50 hehtaarin pinta-alarajausta. Suhtaudun sinänsä ajatukseen siitä, että aurinkovoimaa säädettäisiin paremmin, myönteisesti. Jossakin mielestäni kannattaakin laittaa tämmöinen pinta-alaraja, mutta tämä 50 hehtaarin pinta-alaraja kyllä koskee varsin pieniä voimaloita, ja kun me tiedämme, että erityisesti näitten pienten voimaloiden suhteen kannattavuus tällä hetkellä aurinkovoiman rakentamiseen on huomattavasti heikompi kuin esimerkiksi tuulivoimaloiden suhteen, niin onko nyt oikea aika laittaa aurinkovoiman kiihdyttämiselle tällaisia esteitä? Eli käytännössä osa hankkeista varmastikin tyssäisi, koska me tiedämme, että kaavaprosessit sekä vievät aikaa että ne myös maksavat hankekehittelijöille.

Itse ajattelen, että aurinkovoiman ja tuulivoiman ohjaamiselle oikeille sijainneille on muita keinoja. Erityisesti haluan vielä tästä tuulivoimasta siis sanoa sen, että nykyinen järjestelmähän pystyy ottamaan huomioon sekä ihmisvaikutukset että ympäristövaikutukset ja se on toiminut oikein hyvin. Se on nykyiseen kaavoitukseen perustuva järjestelmä, joten tätä ei kannattaisi tämmöisillä kategorisilla rajauksilla romuttaa varsinkaan, kun se saattaa tosiaan jopa 40 prosenttia kehitteillä olevista tuulivoimahankkeista jäädyttää.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Jukkola.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 44/2026 vp

18.10 **Janne Jukkola kok:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssämme oleva alueidenkäyttölaki on odotettu askel kohti sujuvampaa Suomea. Kyse ei ole vain hallinnollisesta uudistuksesta vaan siitä, että hankkeet etenevät nopeammin, investoinnit käynnistyvät ajallaan ja ihmiset saavat työnsä ja palvelunsa lähemmäs arkeaan. Sen ydinviesti on selvä: puretaan byrokratiaa, vahvistetaan omaisuudensuojaa ja luodaan edellytyksiä kasvulle.

Haluan nostaa esiin kolme kohtaa, jotka muuttavat suuntaa oikeudenmukaisemmaksi.

Ensinnäkin tässä esityksessä palautetaan maanomistajalle kuuluvaa asemaa, ja tämä on semmoinen hyvin keskeinen perustuslaillinen oikeus. Jos joku omistaa maan ja siellä ovat tontilla pyykit nurkissa ja on omistus siihen, niin se on hänen maataan, jota eivät pysty toiset käyttämään ja riistämään, vaan hänellä, kuka sen maan omistaa, tulee olla oikeus siihen. Monesti me täällä varsinkin puhutaan meidän metsistä ja vastaavaa, mutta yleensä Suomessa siellä on aina näillä joku omistaja. Uusi laki tuo mukanaan maanomistajan aloiteoikeuden ja kumppanuuskaavoituksen. Jatkossa maanomistajalla on aito mahdollisuus vaikuttaa oman maansa käyttöön ja ehdottaa kaavoitusta. Tämä ei ole vain periaatekysymys vaan käytännön muutos esimerkiksi tilanteissa, joissa kaavamääräykset rajoittavat merkittävästi metsätalouden harjoittamista. Maanomistajalla on jatkossa selkeä oikeus korvaukseen. Laki tunnustaa taloudelliset tosiasiat ja vahvistaa suomalaisen omaisuuden suojan uskottavuutta. Hyvä.

Toiseksi karsimme turhat valituskierrokset samalla oikeusturvaa kunnioittaen. Suomi ei kasva, jos jokainen hanke seisoo vuosia oikeussaleissa. Rajaamme asemakaavojen valitusoikeuden niihin asianosaisiin, joiden oikeuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa. Samalla varmistamme, että osallistumismahdollisuudet toteutuvat ajoissa. Yhdistysten on oltava aktiivisia jo suunnitteluvaiheessa, ja muistutus on tehtävä silloin, kun siihen on mahdollisuus. Näin prosessit nopeutuvat ja ennakoitavuus paranee ilman, että oikeusturva vaarantuu.

Kolmanneksi helpotamme kaupan sijoittumista konkreettisesti. Vähittäiskaupan suuryksiköiden sääntelyä kevennetään tuntuvasti. Siitä poistuu jäykkiä maakuntakaavojen rajoituksia, ja kunnille tulee enemmän päätösvaltaa päättää kaupan sijoittumisesta. Tämä tarkoittaa nopeampia päätöksiä kunnissa, parempaa reagointia paikallisiin tarpeisiin ja ennen kaikkea sitä, että palvelut seuraavat ihmisiä, eivät hallinnollisia rajoja. Markkinoiden ja arjen tarpeiden on ohjattava palveluverkkoa, ei ylhäältä annettujen kaavamallien.

Arvoisa rouva puhemies! Tämä uudistus poistaa investointien tieltä turhia esteitä ja vahvistaa luottamusta siihen, että Suomessa kannattaa rakentaa, yrittää ja omistaa. Se tekee järjestelmästä selkeämmän, oikeudenmukaisemman ja ennakoitavamman. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Vestman.

18.14 **Heikki Vestman kok:** Arvoisa puhemies! Tämä esitys alueidenkäyttölainsäädännön osalta on erittäin kannatettava. Se sujuvoittaa kaavoitusta, maankäyttöä, vähentää byrokratiaa, antaa edellytyksiä investoinneille. Ihmettelen kyllä tätä keskustan kritiikkiä, jota äsken tätä esitystä kohtaan kuulumme. Siis onko todella niin, että Suomen Keskusta pitää kuntien itsehallinnon kannalta ongelmallisena sitä, että suomalaisen maanomistajan asemaa kaavoituksessa parannetaan merkittävästi? Tästäkö tämä kritiikki johtuu?

Siis tämä alueidenkäyttölaki on suomalaisen maanomistajan asemaa vahvistava laki. Kuten äsken edustaja Jukkolan erinomaisesta puheenvuorosta kuultiin, se vahvistaa maanomistajan asemaa kahdella tavalla. Ensinnäkin tämän lain myötä tuodaan lakiin maanomis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 44/2026 vp

tajan oikeus saada tietyistä kaavamääräyksistä korvauksia silloin, kun maanomistajan metsänkäyttöä rajoitetaan. Tämä on erittäin tärkeä asia suomalaiselle metsänomistajalle. Toiseksi tässä vahvistetaan maanomistajan oikeutta päättää siitä, miten maanomistajan maata käytetään, millaista toimintaa sinne kaavoitetaan. Tässä tuodaan kaavoitusaloite lakiin, edellytetään kuntaa reagoimaan siihen tietyssä määräajassa. Nythän ovat siis jotkin kunnat toimineet niin, että nämä maanomistajan kaavoitusaloitteet ovat jääneet niin sanotusti mappiin ö, siis määräämättömän pitkäksi ajaksi. Ajatelkaa: kun maanomistaja ilmaisee, että minä haluan kehittää tätä omaa maatani tietyllä tavalla, niin kunta laittaa tämän aloitteen pölyttymään mappiin eikä edes vaivaudu vastaamaan maanomistajalle. Tämä lakiesitys korjaa tämän.

Ja sitten kumppanuuskaavoitus tuodaan lakiin. Siihen liittyy myös eräitä perustuslakiin kytkeytyviä kysymyksiä, joita valiokunta varmasti arvioi, mutta poliittisesti pidän hyvin tärkeänä sitä, että parannetaan maanomistajan edellytyksiä osallistua kaavoitukseen ja viedä eteenpäin sitä maankäyttöä omalla maallaan.

Sitten vielä nostan esille tästä esityksestä valitusoikeuksien rajaamisen. On hyvin perusteltua se, että asemakaavasta valitusoikeus on asianosaisella eli ei kaikilla kuntalaisilla. Lisäksi Suomessa on esimerkkejä siitä, että yhdistykset toimivat vaikeuttaakseen kunnan maankäyttöä ja kehittymistä. Eli on viitteitä siitä, että valitusoikeutta voidaan käyttää myös ikään kuin väärin. Tällä esityksellä sitten rajoitetaan näiden yhdistysten valitusoikeutta sillä tavalla, että niiden on pitänyt olla aktiivisia kaavoituksen aiemmassa vaiheessa ja pyrkiä sillä tavalla vaikuttamaan, kun kaavasta on päätetty.

Lisäksi tämä vähittäiskaupan suuryksikkösääntelyn helpottaminen on erittäin tervetullut uudistus, ja itse toivoisin, että siinä vielä tulevaisuudessa päästäisiin entistä pidemmälle. [Puhemies koputtaa] Nimittäin tämä suuryksikkösääntely on yksi tekijä sille, minkä takia Suomessa vähittäiskauppa on päässyt niin pahoin keskittymään. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kallio.

18.17 Vesa Kallio kesk: Arvoisa rouva puhemies! En sen enempää kommentoi edellistä puheenvuoroa, koska ilmeisesti ei nyt ihan ymmärretty, mistä äsken puhuin. Maanomistajan aseman parantaminen on ihan selkeä parannus tässä, enkä siihen edellisessä puheenvuorossa juurikaan puuttunut.

Hallituksen esityksen mukaan lakiin sisällytettäisiin vähimmäisetäisyysvaatimus tuuli-voimalan ja asutuksen välillä, mikä täällä on tuotu jo aiemmin esille. Tämä on merkittävä muutos, koska tähän asti etäisyys on määräytynyt yksinomaan melu- ja muiden vaikutusarvioiden perusteella. Nyt tarkoituksena on lisätä asukkaiden oikeussuojaa ja ennakoitavuutta, vähentää konfliktitilanteita ja valitusherkkyttä sekä yhtenäistää käytäntöjä valtakunnallisesti. Kuitenkin vaikka vähimmäisetäisyyttä ollaan säätämässä lakiin, se ei korvaa muuta vaikutusten arviointia. Kaavoituksessa on edelleenkin arvioitava muun muassa melu-, infraääni-, välke- ja maisemavaikutukset, luontovaikutukset ja Natura-arviointi, vaikutukset elinkeinoihin, esimerkiksi matkailuun, sekä puolustus- ja turvallisuusnäkökohdat. Etäisyys ei siis automaattisesti tee hankkeesta hyväksyttävää, vaan toimii alarajana.

Arvoisa puhemies! Eduskunnan oikeusasiamies suhtautuu esitykseen pääosin kriittisesti. Hän nostaa lausunnossaan esiin useita oikeusvaltioperiaatteen, perustuslain ja hyvän lainvalmistelun kannalta merkittäviä huolia. Oikeusasiamies pitää ongelmallisena sitä, että

Pöytäkirjan asiakohta PTK 44/2026 vp

kaavoitusta ja rakentamista koskeva kokonaisuus on hajautettu neljään eri lakiin ilman selkeää sääntelyn yksinkertaistamista. Päinvastoin sääntelyä on lisätty sekä sisällöllisesti että säädösteknisesti, mikä heikentää sääntelyn selkeyttä, ennakoitavuutta ja johdonmukaisuutta. Esitetyt muutokset horjuttavat oikeusasiamiehen mukaan kaavahierarkian pitkään vaikiintuneita rooleja ja oikeusvaikutuksia, joista on muodostunut laaja hallintotuomioistuinten ratkaisukäytäntö. Oikeusasiamies arvioi, että uudistus johtaisi pitkään oikeudelliseen epävarmuuteen, kun kaavojen ohjausvaikutuksia ja uusia sanamuotoja jouduttaisiin tulkitsemaan tuomioistuimissa vuosien ajan. Tämä ei toki muuta sitä tilannetta, etteikö korjaamisen tarvetta ole, eikä se saa olla esteenä, että jokin uudistus vie aikaa. Uudistuksia pitää tehdä. Aika moni uudistus jäisi tekemättä, jos ne koettaisiin vaikeiksi ja pitkäkestoisiksi.

Arvoisa puhemies! Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden osalta oikeusasiamies pitää myönteisenä kansallisen turvallisuuden ja huoltovarmuuden nostamista tavoitteisiin, mutta katsoo, että tavoitteiden sisältöä ei ole riittävästi konkretisoitu. Ilman selkeää määrittelyä ei ole mahdollista arvioida, mitä valtio tosiasiallisesti edellyttää kunnista ja maakunnista, mille kaavatasolle tavoitteet kohdistuvat ja miten niiden toteutumista voidaan oikeudellisesti valvoa. Tässä muodossa valtioneuvostolle esitetty mahdollisuus antaa määräyksiä ja uhkasakkoja tavoitteiden toteuttamiseksi ei ole hänen mukaansa oikeudellisesti toteuttamiskelpoinen.

Maakuntakaavan osalta oikeusasiamies suhtautuu kriittisesti sen ohjausroolin heikentämiseen, erityisesti yhdyskuntarakenteen periaatteiden sulkemiseen kaavan tehtävistä. Tämä voi heikentää seudullisten näkökulmien huomioon ottamista ja katkaista loogisen yhteyden maakuntakaavan ja kuntien yhdyskuntarakenteen suunnittelun välillä.

Arvoisa puhemies! Vielä Kuntaliiton lausunnosta:

Keskeinen huoli kohdistuu kunnalliseen itsehallintoon ja kaavoitusmonopoliin. Kuntaliiton mukaan esitys kaventaa kuntien päätösvaltaa alueiden käytössä lisäämällä valtion ohjauskeinoja ja yksityiskohtaista sääntelyä tavalla, joka rajoittaa kuntien mahdollisuuksia ottaa huomioon paikalliset olosuhteet. Erityisen ongelmallisena pidetään valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteuttamiseen liitettyjä määräaikoja ja pakkokeinoja sekä sääntelyä, joka ohjaa kuntien sisäistä hallintoa, kuten velvoite käsitellä kaavoitusaloitteet ja yhteistyöpyynnöt monijäsenisissä toimielimissä. Taas korostan, että esimerkiksi omassa kotimaakunnassani näitä maanomistajan aloitteesta tehtyjä kaavoja on toteutettu, ja ne ovat erittäin hyvä — mutta toteutuvatko ne parhaalla mahdollisella tavalla tällä esityksellä?

Kuntaliitto katsoo myös, että lakiesitys lisää kuntien hallinnollista taakkaa ja taloudellisia kustannuksia. Uusia tehtäviä, selvitys- ja seurantavelvoitteita sekä menettelyvaatimuksia syntyy useille kaavatasoille, eikä kevennyksillä pystytä sen arvion mukaan tasapainottamaan kokonaisuutta. Lausunnossa korostetaan rahoitusperiaatetta: jos kunnille säädetään uusia velvoitteita, valtion on osallistuttava niistä aiheutuviin kustannuksiin. Tätä ei ole tapahtumassa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

18.22 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Kaiken kaikkiaan siitä, mikä tuli esiin — nämä neljä lakia tämän ympärillä — todettiin tuolla valmisteluvaiheessa sama, että tämän hän sekoittaa vähän, kun tuli useampia lakeja tämän ympärille, ja toivottiin, että olisi ollut vain pari lakia, niin kuin aikaisemminkin. Tämä sotki nyt tätä tilannetta jonkin verran.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 44/2026 vp

Mutta toisaalta se pääkysymys on näitten kaavojen osalta, joka on sitä kunnallisen päätöksenteon syvää ydintä, se, kuinka kaavojen valmistelu ja toteutuminen ja päätöksenteko saadaan nopeaksi, että ne kaavat etenevät siellä hallinnossa, ja siihen liittyvään prosessiin tässä on yritetty nyt puuttua.

Toisaalta sitten tulee kyllä se, minkä taseisia nämä kunnat jatkossa ovat, kuinka ne pysyvät ajan tasalla. Kun katsotaan Suomen kuntakenttää, niin jos on 700 asukkaan kunta ja 700 000 asukkaan kunta, niin se on aika lailla iso kirjo tässä, miten tätä kaavamonopolia käytetään eri tahoilla. Varmasti se tarve on näillä ihan erilainen, mutta joka tapauksessa tämä kaavan ajankohtaisuus, se semmoinen, että ne pysyvät ajan tasalla, on todella tärkeä asia. Sitten näihin kuntien kaavoihin liittyen, se on sen vuoksi tärkeä työkalu, että se luo sen rakenteen ja struktuurin ja luodaan edellytyksiä sen kunnan kehittymiselle. Minusta tämä on ihan perustyökalu kunnissa.

Arvoisa rouva puhemies! Vielä kysyisin tästä, kun ministeri on paikalla, kaupunkiseutujen yhteistyövelvoitteesta. Sen osalta tiedän omasta Tampereen seutukunnasta, että meillä on siinä yleiskaavan ja maakuntakaavan välissä tammoinen rakennesuunnitelma, jossa sen kaupunkiseudun rakennetta kehitetään. Viekö tämä esitys nyt samaan suuntaan näitä asioita, jolloin se seutukunta suunnittelee yhdessä enemmän niitä asioita? Ainakin meillä se on toiminut erittäin hyvin, että tammoinen yhteistyömalli ja tammoinen rakennesuunnitelma on yhdessä tehty. Erityisesti kun esimerkiksi keskuskaupungin rajalle rakennetaan asioita, niin on pystytty palveluitten osalta ja muitten osalta miettimään, miten niitä siellä järjestetään. Tällaiset asiat ovat tärkeitä, kun näitä mietitään. Maakuntakaavassa niitä ei juuri pystytä miettimään. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Tähän varattu aika itse asiassa on tullut täyteen, mutta myönnän ministerille vielä kolmen minuutin puheenvuoron, ja sen jälkeen jatketaan eteenpäin.

18.25 Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala: Kiitos, arvoisa puhemies! Kiitos keskustelusta ja hyvistä huomioista. Haluan nostaa vahvasti esille sen, että tässä todellakin on tarkoituksena paitsi sujuvoittaa kaavoitusta ja rajoittaa valitusoikeutta yleiskaavan mukaisissa asemakaavoissa ja parantaa myöskin sitä ennakkovaikuttamisen velvoitetta silloin, jos on jotain huomauttamista alueidenkäytön suunnittelusta, myös parantaa maanomistajan asemaa monellakin tavalla. Mutta haluan nostaa tässä esille myös sen, että eihän tässä millään tavalla kunnallista itsemääräämisoikeutta tai kuntien kaavoitusmonopolia olla rajoittamassa. Edelleenkin — toivon, että edustaja Lyly ehkä kuulisi tämän, koska erityisesti te olitte huolissanne tästä asiasta — tässä nimenomaisesti säilytetään kunnalla se mahdollisuus ja oikeastaan velvollisuuskin päättää siitä, tuetaanko esimerkiksi kaavoitusaloitteen kautta tullutta maanomistajan pyyntöä tehdä kumppanuuskaava tai sitä, jos hän haluaa muulla tavoin kehittää. Tämä on siis edelleenkin aina kunnan yksiselitteisessä päätösvallassa. — Nyt taitaa mennä ohi tämä vastaus, joten jatkan muista aiheista.

Sitten keskusta oli täällä myöskin erilaisista asioista huolissaan, mutta luki ennen kaikkea ääneen täällä muiden lausuntoja, ja jäi kyllä epäselväksi, mitä mieltä keskusta oikeasti itse on. [Jari Ronkainen: Hyvä kysymys!] Nämä tavoitteet, mitä tässä nyt esitetään, ovat erittäin paljon sen mukaisia, mitä me jo Sipilän kaudella lähdimme silloin alun pitäen edistämään. Tässä parannetaan ja sujuvoitetaan todellakin maankäyttöä, alueidenkäytön suunnittelua, säilytetään kuntien kaavoitusmonopoli, niin kuin on ollut käsittääkseni kaikkien

Pöytäkirjan asiakohta PTK 44/2026 vp

puolueiden tavoitetilana, ja siltikin tuodaan sitten myös se resurssi sinne, mahdollistetaan se resurssin hyödyntäminen, mitä usein yksityisellä maanomistajalla saattaa olla käytettävissään. Ja aina kunta päättää.

Sen lisäksi hieman ihmettelen sitä, että vihreät vastustavat tämän läpinäkyvyyden lisäämistä myös esimerkiksi näihin isoihin aurinkovoimahankkeisiin. Tämähän tuodaan vain kaavoitusvelvoitteen piiriin. Ei sillä estetä mitenkään näiden hankkeiden etenemistä. 50 hehtaaria — toki rajasta voidaan olla eri mieltä, mikä on järkevä raja tähän — on nyt totta kai se, mihin poliittisessa keskustelussa on päädytty, mutta eihän sillä millään tavoin estetä näiden hankkeiden etenemistä. [Jenni Pitko pyytää vastauspuheenvuoroa] Tämä tuodaan toki vain normaaliin kaavoitusprosessiin, missä on sitten osallistumis- ja vaikutusarviointimenettelyt ja niin edelleen.

Totta kai kaupunkiseudut voivat jatkossakin tehdä yhteistä suunnittelua, kuten täällä edustaja Lyly totesi, ja myöskin se, että nämä MAL-sopimusten tietyt yhtenäiset käytännöt tuodaan myös tänne lain tasolle, on siinä mielessä tätä edistävä asia. Mutta ennen kaikkea haluan nyt myöskin peräänkuuluttaa sitä, että tässä on hyvä huomata se, että nyt jo monet maakunnat ovat huomanneet, että on järkevää suunnitella vaikkapa erilaisia tuulivoimainvestointeja maakunnallisella tasolla ja sen vuoksi tehdään näitä maakuntakaavoja. Sitä kautta halutaan varmistaa usein se, että myös ne rajat ylittävät vaikutukset tulevat vahvasti arvioitua. Tällaisissa tuulivoimahankkeissahan ei ole sitten mitään etäisyysrajoitusta. Silloin voidaan luottaa tietysti siihen, että ne vaikutukset tulevat laajasti arvioitua myös kuntien rajat ylittävissä tapauksissa.

Totta kai myöskin muut vaikutukset tulee arvioida aikaisemmin, niin kuin tässä keskustelussa hyvin tulikin esiin. Mutta vaikutuksia on arvioitu tämän lainsäädännön valmistelun osalta, [Puhemies koputtaa] eikä ole havaittu, että tällä olisi meillä mitenkään merkittävää tai hidastavaa vaikutusta uusiutuvan energian rakentamiseen, vaan tämä tuo nyt sääntelyyn selkeyttä ja selkeät rajat siihen, milloin pitää tuoda kaavoituksen piiriin myöskin aurinkovoimarakentaminen. Mutta sinällään se on ehkä vain hyväkin, kun tämä aurinkovoimarakentaminen edistyy nyt aika vauhdilla. Olen havainnut muun muassa kotikunnassani, että syntyy aika paljon keskustelua, jos näitä ilman kaavoitusta lähdetään viemään eteenpäin, ja tämä tuo sen läpinäkyvyyden myös näihin projekteihin. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään, ja asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa muiden asiakohtien jälkeen.

Asian käsittely keskeytettiin kello 18.29.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 20.35.

Puhemies Jussi Halla-aho: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 10 käsittelyä. — Keskustelu jatkuu. Edustaja Pitko poissa.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.